

ปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

Problems on the Operations of Student Assistance Systems in Schools

under Buriram Educational Service Area Office 3

สุรินทร์ โพธิ์หมื่น (Surin Phomuan)\* สงวน ทรวงวิวัฒน์ (Sa-nguan Songwiwat)\*\*

สมศักดิ์ เทพสวัสดิวงศ์ (Somsak Tadsawatwong)\*\* มาลินี จุฑาปะมา (Malinee Chutopama)\*\*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 และเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามสถานภาพ ระดับช่วงชั้น และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 147 คน และครูแนะแนวจำนวน 147 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 294 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างช่วงชั้นที่ 1-2 มีปัญหาในการดำเนินงานมากที่สุด และโรงเรียนขนาดกลางก็มีปัญหาการดำเนินงานมากเช่นเดียวกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสอบถามปลายเปิด ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามมีค่า ( $t$ ) อยู่ระหว่าง 2.83 ถึง 3.50 และค่าความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

This research aimed to study and compare the problems on the operations of student assistance systems in schools under Buriram Educational Service Area Office 3 as perceived by school administrators and counseling teachers, classified by status, levels of schools and school sizes. A total of 294 samples were 147 school administrators and 147 counseling teachers, selected by the Table of Krejcie & Morgan, stratified proportional random sampling, and simple random sampling, respectively. The research instrument was a set of questionnaires including, checklist, rating scale and open ended form with its discrimination value between 2.83-3.50 and its reliability at .96. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean and standard deviation. The statistical significant difference set at .05 level.

คำสำคัญ : ปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Key Words : Problems on the Operations of Student Assistance Systems

\* มหบัณฑิต หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

\*\*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

\*\*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

\*\*รองศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

## บทนำ

จากสภาพของโลกในยุคปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ กิจกรรมเมือง สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีและอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมโลกอย่างรวดเร็วได้ก่อให้เกิดการแข่งขันกันอย่างมาก การผสมกลมกลืนกันทางวัฒนธรรมการเรียนรู้ และการเรียนแบบในด้านความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงของสังคม ไม่ว่าจะเป็นลักษณะใดก็ตามย่อมส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการประพฤติปฏิบัติ และแบบแผนวิถีชีวิตของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัวก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิต และสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง

ทรัพยากรบุคคล เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญยิ่งของแต่ละชุมชน คุณภาพของบุคคลเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้สังคมอยู่รอดและเจริญก้าวหน้าไปด้วยดีทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งในการที่จะทำให้ประเทศเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการเรียนรู้มีความรู้ทางวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี มีความสามารถในการประกอบอาชีพดูแลรักษาสุขภาพอนามัย และปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนา

ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือ เรื่อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข(มาตรา 23) ทั้งนี้การจัดการกระบวนการเรียน ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ผู้รู้จักคิดเป็นทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545))

ในการปฏิรูปวิชาชีพครู ซึ่งเป็นการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีคุณลักษณะที่ได้คุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพ ตามการประกันคุณภาพการศึกษาระบบสามัญศึกษาด้านปัจจัย คือ ครู ที่ระบุในมาตรฐานที่ 2 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของครูในการพัฒนานักเรียน คือ การมีความรัก เอื้ออาทร เอาใจใส่ดูแลผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ การมีมนุษยสัมพันธ์ และสุขภาพจิตที่ดีพร้อมที่จะแนะนำ และร่วมกันแก้ปัญหาของผู้เรียน แสดงให้เห็นว่า ครู ต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพ คือ นอกจากจะทำหน้าที่ครู ผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้แก่แก่นักเรียนแล้วยังต้องทำหน้าที่อื่นๆ ที่เป็นการสนับสนุนหรือพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพทั้ง ดี เก่ง มีสุข สอดคล้องกับมาตรฐานด้านผลผลิต คือนักเรียน ในการประกันคุณภาพการศึกษามาตรฐานที่ 4 ที่มุ่งให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 5 มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา มาตรฐานที่ 6 รู้จัก

ตนเอง พึ่งตนเองได้ และมีบุคลิกภาพที่ดี มาตรฐานที่ 7 มีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ปลอดจากสิ่งเสพติดให้โทษซึ่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน ดังกล่าวได้ โดยผ่านกระบวนการทำงานที่เป็นระบบซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานด้านกระบวนการ ของการประกันคุณภาพการศึกษามาตรฐานที่ 1 ที่ให้โรงเรียนมีการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบมาตรฐานที่ 4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลางมาตรฐานที่ 7 ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนในการจัดและพัฒนาการศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2544)

เด็กในวัยเรียนถือว่าเป็นบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคตเตรียมความพร้อมที่ดีเด็กและเยาวชนในด้านการเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอน การหล่อหลอม ด้านคุณธรรม จริยธรรม การได้รับการศึกษา การพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา การส่งเสริมด้านความคิดสร้างสรรค์ และการอยู่ร่วมกันในสังคมจะทำให้ได้ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า ต่อการพัฒนาประเทศชาติ (ยมาภรณ์, 2548) แต่ในปัจจุบันเด็กในวัยเรียนมีปัญหามากมายโรงเรียนซึ่งเป็นสถานศึกษานอกจากจะทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาแล้ว หน้าที่ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือการสั่งสอนอบรม จัดเกล้า หล่อหลอมนักเรียนให้เป็นบุคคลที่ดีของสังคมปัญหาของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนในปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด การทะเลาะวิวาท ส่อลามกอนาจาร การพนัน การมีเพศสัมพันธ์ การแต่งกายที่ไม่เหมาะสม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการศึกษา ของโรงเรียน สถานศึกษาจึงต้องมีมาตรการการแก้ไขปัญหาป้องกันปัญหาและพัฒนาส่งเสริมอย่างเหมาะสม (กรมสามัญศึกษา, 2544)

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสุข

ภาพจิตได้ร่วมกันวางรากฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีคุณค่า และความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับเด็กอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและยั่งยืน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบที่สามารถดำเนินการเพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน และจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ยังมีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการทำงานที่มีคุณภาพและการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องส่งผล ต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ และมีศักยภาพเป็นทรัพยากรบุคคล ที่พร้อมสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และมีชีวิตที่สงบสุขให้สมกับข้อความที่ว่า “ดี เก่ง มีสุข” โดยบุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีความร่วมมือกัน ทั้งผู้บริหารและครูตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน(กรมสามัญศึกษา, 2544)ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งถ้าโรงเรียนทุกโรงเรียน บุคลากรทุกฝ่ายได้ ให้ความร่วมมือกันอย่างดีมีวิธีการที่เป็นระบบ จริงจัง จริงใจ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องแล้วย่อมส่งผลให้นักเรียนเจริญวัยอย่างมีคุณภาพทุกด้าน การปฏิรูปการเรียนรู้ก็ประสบผลสำเร็จอย่างแน่นอน การดำเนินงานต่าง ๆ จะต้องได้รับความเอาใจใส่ของ ผู้ที่มีส่วนร่วมทุก ๆ คน ทุก ๆ ด้านรวมถึงผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูแนะแนวมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีความต้องการที่จะศึกษาสภาพปัญหา การดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่ามีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร ปฏิบัติได้ทุกขั้นตอนหรือไม่ มีปัญหาในการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทาง ในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

### ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่ง ระดับช่วงชั้น และขนาดของโรงเรียน

### สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูแนะแนวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวในระดับช่วงชั้นต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกัน

### ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. สามารถใช้ผลการวิจัย เป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางการวางแผน กำหนดนโยบาย ตลอดจนการแก้ปัญหาและพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จากโรงเรียนจำนวน 238 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 476 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 238 คน และครูแนะแนว จำนวน 238 คน
2. กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 147 คน และครูแนะแนว จำนวน 147 คน รวม

กลุ่มตัวอย่าง 294 คน แล้วสุ่มกลุ่มย่อยทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวแบ่งตาม ระดับช่วงชั้นและขนาดของโรงเรียน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละประเภทตามสัดส่วนให้กระจาย ไปตามอำเภอและโรงเรียนต่าง ๆ

### เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับสถานภาพ ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม และตามขนาดของโรงเรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklists) ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัญหาการดำเนินงาน ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิด (Open Form) และข้อเสนอแนะ คำอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามรายข้อ โดยทดสอบด้วย t - test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.5 ผลปรากฏว่าผ่านเกณฑ์ จำนวน 50 ข้อ โดยมีค่า t อยู่ระหว่าง 2.83 ถึง 3.50 มีค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ และหาความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.96

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้กับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 294 ฉบับ ได้รับกลับมาคืน จำนวน 280 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.23 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าสถิติ

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และระดับช่วงชั้น ของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจัดอันดับ

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามสถานภาพตำแหน่ง โดยใช้ค่าคะแนนที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t-test) โดยกำหนดค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ในระดับช่วงชั้นที่แตกต่างกัน โดยใช้ค่าเอฟ (F-test) ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างในรายชั้นตอน จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของของเชฟเฟ้ (Scheffe') กำหนดค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเป็นคำถามปลายเปิดวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage)

## สรุปผลการวิจัย

1. ปัญหาการดำเนินงาน ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา และด้านการส่งเสริมนักเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.1 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามระดับช่วงชั้นของโรงเรียน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว พบว่า

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

1.1 การให้การปรึกษาช่วยเหลือ การมีเวลาให้กับนักเรียน ความเป็นกันเอง และการมีทักษะในการให้คำปรึกษา

1.2 ครูประจำชั้นควรออกเยี่ยมบ้าน นักเรียนให้ครบทุกคน การแสดงถึงการดูแล เอาใจใส่นักเรียน ของครูในสายตาของผู้ปกครอง

1.3 การศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล การนำข้อมูลสารสนเทศมาช่วยในการวิเคราะห์ ข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การมีฐานข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล และการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

2.1 การบันทึกและรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล การมีทักษะในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียน การบันทึกข้อมูลไม่เป็นปัจจุบันไม่รายงานผลข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

2.2 การใช้เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน ควรมีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนให้ชัดเจนและไม่ใช้ความรู้สึกในการจัดกลุ่มนักเรียน

2.3 การรักษาความลับในการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ครูประจำชั้นไม่ควรให้นักเรียนรู้ว่าตนเองถูกจัดอยู่ในกลุ่มใด เพราะมีผลเสียต่อนักเรียนในทางลบ

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

3.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนโดยให้นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วม การจัดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีงามให้แก่ นักเรียนและ กิจกรรมด้านวิชาการ ดนตรี กีฬาและศิลปะ

3.2 การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการอบรมดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน การประสานงานในการให้ความช่วยเหลือ ได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์และสามารถแก้ปัญหาให้นักเรียนได้อย่างแท้จริง

3.3 การขาดทักษะ ความรู้ในการให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหานักเรียน การจัดหาผู้มีความรู้ความสามารถผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเป็นวิทยากรในการให้ความรู้และให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหานักเรียน

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ได้ให้ความสนใจเพิ่มเติม ดังนี้

4.1 การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนา ป้องกันแก้ไข ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนของผู้ปกครอง การจัดบรรยากาศในโรงเรียน ในห้องเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

4.2 ความสม่ำเสมอของการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลและให้ขวัญกำลังใจ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ควรทำอย่างเป็นระบบเป็นกระบวนการ มีปฏิทินการดำเนินงานการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 การสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียนและผู้ปกครอง การให้ความรัก ความอบอุ่นแก่นักเรียน การให้ขวัญกำลังใจ และช่วยผลักดันให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่สนใจ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนและการเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน

5. ด้านการส่งต่อ ได้ให้ความสนใจเพิ่มเติม ดังนี้

5.1 การติดตาม ประเมินผล สรุปผล และรายงานการส่งต่อนักเรียน การให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยในการสอดส่อง ป้องกันแก้ไขนักเรียน ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงอย่างเดียว

5.2 การปรับปรุง พัฒนาการส่งต่ออย่างเป็นระบบ และมีเครือข่ายสหวิชาชีพ การทำงานเป็นทีม การแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

5.3 การดำเนินการแก้ปัญหาการส่งต่อนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรมีกระบวนการในการดำเนินงานส่งต่ออย่างชัดเจน มีการประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณในการดำเนินการส่งต่อได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์

## อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันในการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เรียงค่าจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อ ตามลำดับ

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สาเหตุที่ปัญหาการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางนั้นอาจเนื่องจากครูประจำชั้นไม่ได้ศึกษารายละเอียดของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนก่อนลงมือปฏิบัติ และไม่ได้ปฏิบัติตามแผนดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ครูควรมีการติดตามและกำกับนักเรียนให้เห็นถึงข้อมูลที่เป็นจริง และการสร้างและพัฒนาเครื่องมือคัดกรอง ให้มีความหลากหลายเพื่อสนองความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ที่มีพื้นฐานความเป็นมาไม่เหมือนกัน อันจะส่งผลให้การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้ตรงกับ สภาพความเป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ(กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) ที่กล่าวว่า การรู้จักข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ ในการส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึก หรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่านักเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญในการตอบแบบสอบถาม ครูไม่ได้แจ้งผลการคัดกรองนักเรียน ให้ผู้ปกครองทราบและครูใช้ผลการประเมินจากแบบประเมินเพียงวิธีเดียวในการคัดกรอง ดังนั้นโรงเรียนควรสร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการตอบแบบประเมินโดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญและประโยชน์ที่จะ

ได้รับการประเมิน การใช้เครื่องมือและวิธีการคัดกรองที่หลากหลาย และควรแจ้งผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ อย่างไรก็ตามผลการคัดกรองนักเรียนนั้น ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างอื่นที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ สอดคล้องกับ (กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) ที่กล่าวว่าเนื่องจากนักเรียนวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความไวต่อการรับรู้ (Sensitive) แม้แต่นักเรียนจะรู้ตัวดีว่าขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบกับปัญหาใดก็ตามและเพื่อป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้น ครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ นอกจากนี้หากครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่า บุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติแตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสียต่อนักเรียนภายหลังได้

**ด้านการส่งเสริมนักเรียน** พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่านักเรียนไม่มีโอกาสจัดกิจกรรมตามที่ตนเองถนัด นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษยังขาดการส่งเสริมจากทางโรงเรียน และขาดการประสานงานกับผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น โรงเรียนจึงควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างหลากหลายให้สอดคล้องต่อความต้องการ ความสนใจและความถนัดของนักเรียนโดยครอบคลุมถึงกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้วย ดังที่(กรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2544) ที่ได้ให้แนวทางไว้ว่าควรมีการประสานความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกับผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ปัญหาหกลั้บมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่

โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อานวย, 2544) ที่ได้ทำการศึกษาบทบาทของครอบครัวในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วม ในการสนับสนุนการศึกษา การเห็นความสำคัญของการเยี่ยมบ้านนักเรียน การแจ้งปัญหาที่ตรงความเป็นจริง และการแก้ปัญหา ร่วมกันกับทางโรงเรียน

**ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห** พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะว่า เมื่อนักเรียนมีปัญหาไม่กล้าที่จะปรึกษากับครู และครูเองก็ไม่มีเวลาที่จะให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างทั่วถึง งบประมาณในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ การไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองดีพอ และขาดการประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ดังนั้นครูควรดูแลให้ความใกล้ชิดกับตนเองกับนักเรียนมากยิ่งขึ้น จัดช่วงเวลาสำหรับ ให้คำปรึกษานักเรียนอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ โรงเรียน ควรจัดงบประมาณสนับสนุนแต่ละกิจกรรมอย่างเหมาะสมและเพียงพอ และที่สำคัญควรขอความร่วมมือกับผู้ปกครอง และมีการประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ลายห์, 1992) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนั้นเป็นผลดีเป็นแรงจูงใจสำหรับเด็ก ๆ และมีผลต่อการเรียนโดยรวมของเด็ก ดังนั้นควรสนับสนุนให้ผู้ปกครองได้เอาใจใส่ในด้านการเรียนของลูกให้มากขึ้นและสอดคล้องกับแนวคิดของ(กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) ที่กล่าวว่าในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกันแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนจึงเป็นภาระงานที่

ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

**ด้านการส่งต่อ** พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโรงเรียนขาดงบประมาณในการดำเนินการส่งต่อ และขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่จะรับการส่งต่อ ดังนั้นโรงเรียนควรสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการส่งต่อให้เพียงพอ และควรจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่จะดำเนินการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่จะรับการส่งต่อ ดังที่(กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) ได้ให้แนวคิดในการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ปัญหาที่ขาดต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึกปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณีขาดต่อการช่วยเหลืออีกก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกต่อไป

2. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในรายด้านทั้ง 5 ด้านคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห และด้านการส่งต่อ จำแนกตามตัวแปรคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ตามสถานภาพตำแหน่ง ระดับช่วงชั้นและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน พบว่า

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแล ในรายด้านทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ณรงค์ชัย, 2546) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ที่ปฏิบัติงานตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง มีความคิดเห็นต่อการติดตาม ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

มหาชัยพิทยาคารจังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ขมาภรณ์, 2548) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ที่ปฏิบัติงานตามประสบการณ์ ในการดำรงตำแหน่งมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวบางส่วน ไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพราะไม่ได้รับการอบรมในเรื่องนี้มาก่อนจึงทำให้ไม่เข้าใจกระบวนการทำงานและไม่ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และสร้างความตระหนัก และเข้าใจสามารถดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดีขึ้น ทั้งนี้เป็นไปตามที่ (กรมสุขภาพจิต, 2544) ได้นแนะนำไว้ในปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่าครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องควรตระหนัก ในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะได้พัฒนานักเรียน

นอกจากนั้นสิ่งที่ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนก็คือ วัสดุครุภัณฑ์ และสถานที่เก็บเอกสารที่ใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่มีความเหมาะสม รวมทั้งโรงเรียนไม่ได้สนับสนุนยานพาหนะ หรืองบประมาณในการไปเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูที่ปรึกษา ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของ (ผ่องพรรณ, 2545) ที่ศึกษาการดำเนินงานปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามโครงการสุขภาพจิตผู้สถานศึกษาของโรงเรียนนาร่อง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่าโรงเรียนนาร่องทั้ง 5 โรงเรียน ไม่ได้จัดงบประมาณในการสนับสนุนครูไปเยี่ยมบ้านของนักเรียน และนอกจากนี้คณะกรรมการยังเห็นว่าครูมีภาระหน้าที่ปกติมากอยู่แล้ว แต่ระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนยังเพิ่มภาระให้กับครูด้วยการกรอกเอกสารและรายงานต่าง ๆ มากมาย ซึ่งคณะกรรมการได้เสนอแนะว่า โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำเอกสาร และการเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างพอเพียง ควรลดขั้นตอนของการรายงานลง ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน อีกทั้งครูก็จะมีแรงจูงใจในการไปเยี่ยมบ้านนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ (กรมสุขภาพจิต, 2544) ได้กล่าวไว้ในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในข้อที่ 1 ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา ควรตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้นที่ 1 – 2 ระดับช่วงชั้นที่ 1 – 3 และระดับช่วงชั้นที่ 3 – 4 มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในรายด้านทั้ง 5 ด้านโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (จินดารัตน์, 2537) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน ในระดับช่วงชั้นที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดบริการแนะแนว ในโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (อภิชาติ, 2539) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้น ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาและข้อจำกัดในสภาพการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษาในอำเภอท่าบ่อ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (พงพุธ, 2543) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้นที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา อำเภอเชียงของ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (เรืองยศ, 2546) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้นที่ต่างกันมีความ

คิดเห็นต่อการศึกษาดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (ชมภรณ์, 2548) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในระดับ ช่วงชั้นที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 โดยภาพรวมและ รายด้านไม่แตกต่างกัน

จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารไม่มีความรู้ในเรื่องงานแนะแนว ขาดการสนับสนุนงบประมาณ ขาดการติดตามผลและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ค่อยให้ความสำคัญต่องานแนะแนว ขาดการประสานความร่วมมือกับชุมชน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงควรพัฒนาความรู้ความสามารถตลอดจนต้องมีการกำหนดนโยบายและมาตรการให้ผู้บริหารสถานศึกษาใส่ใจการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านบริหารจัดการต้องอาศัย การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารต้องสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมโดยมีสายบังคับบัญชาที่แน่นอน เป็นระบบมีการกำกับ นิเทศ และติดตามงานให้เข้มข้นและจริงจัง

2.3 ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้นที่ 1 – 2 ระดับช่วงชั้นที่ 1 – 3 และระดับ ช่วงชั้นที่ 3 – 4 มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในรายด้านทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ประเสริฐ, 2537) ที่พบว่าครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้นที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสาเหตุของงานแนะแนวในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (เชิดชู, 2539) ที่พบว่า ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้นที่ต่างกันมีทัศนคติต่อปัญหาการจัดบริการแนะแนว ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ณรงค์ชัย,

2546) ที่พบว่า ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้นที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการติดตามผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ธนุ, 2546) ที่พบว่า ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้นที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพานพิทยาคม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ขมาภรณ์, 2548) ที่พบว่า ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงาน ในระดับช่วงชั้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ศิริรัตน์, 2548) ที่พบว่า ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้นที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนไพศาลพิทยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จากข้อค้นพบดังกล่าว อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดครูแนะแนว โดยตรงครูแนะแนวส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในด้านการแนะแนว ลักษณะการดำเนินการจึงเป็นต่างคนต่างทำ ขาดความร่วมมือจากครูอื่นๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการสอนมากไม่มีเวลาให้ความช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้นครูควรที่จะได้รับการอบรมพัฒนาในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้ และควรนำเทคโนโลยีมาช่วยในการดำเนินงานเพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในรายด้านทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ปัจฉิมา, 2539) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคใต้ โดยภาพรวม ไม่

แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (จิรพรรณ, 2541) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานในการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (เด่นศักดิ์, 2543) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (พงพูน, 2543) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแนะแนว ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขียงของ จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (เรืองยศ, 2546) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษาดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.5 ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน ในรายด้านทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (จารุรักษ์, 2537) ที่พบว่าครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (สนิพ, 2540) ที่พบว่า ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (นันทพงศ์,

2546) ที่พบว่า ครูแนะแนว ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (เรืองยศ, 2546) ที่พบว่า ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษาระบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรมีการพัฒนาอบรมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้และมีทักษะในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เอกสาร เครื่องมือคัดกรองที่หลากหลาย และแจ้งผลการคัดกรองให้ผู้ปกครองทราบ

1.3 ควรมีการติดตาม นิเทศ กำกับดูแล และให้การช่วยเหลือครูที่ปรึกษาเมื่อพบปัญหาในการดำเนินงาน

1.4 ควรมีการประสานความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกับผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

1.5 ควรสร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการตอบแบบประเมิน โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับการประเมิน

1.6 ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างหลากหลาย ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของนักเรียน โดยครอบคลุมถึงกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

1.7 ควรจัดงบประมาณสนับสนุนในแต่ละกิจกรรม อย่างเพียงพอและเหมาะสม

1.8 ควรดูแลให้ความใกล้ชิดเป็นกันเองกับนักเรียนมากยิ่งขึ้น และจัดช่วงเวลาสำหรับให้คำปรึกษานักเรียนอย่างทั่วถึง

1.9 ควรจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่จะดำเนินการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่จะรับการส่งต่อ

### 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาการนิเทศ ติดตามและการประเมินผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4 ควรศึกษาความต้องการในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ กรรมการสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

## เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. 2544. ระบบการดูแลช่วยเหลือ  
นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา.  
กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวง-  
ศึกษาธิการ.
- กรมสามัญศึกษา. 2544. การประกันคุณภาพระบบการ  
ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดกรม  
สามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ :  
หน่วยศึกษานิเทศก์.
- กรมสุขภาพจิต. 2544. คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแล  
ช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : ยูเร็นส้อมเมจ.
- จารุรักษ์ สุขเสริม. 2537. การจัดบริการแนะแนวใน  
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน  
การประถมศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์  
กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) พิษณุโลก :  
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- จินดารัตน์ ศรีสุภาภรณ์. 2537. สภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จิรพรรณ อุดมลาภ และคนอื่น ๆ. 2541. สภาพและปัญหาการดำเนินงานในการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เชิดชู กาพวงค์. 2539. ปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณรงค์ชัย สามีพรวัลย์. 2546. การติดตามผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เด่นศักดิ์ สุริยะ. 2543. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเชียงราย ต่อการส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมในการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- ธนู เพียรพิเศษ. 2546. การบริหารงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพานพิทยาคม จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- นันทพงศ์ พงศ์ชาติรัตน์. 2546. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประเสริฐ ชูลิงห์. 2537. สาเหตุของงานแนะแนวในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขาดประสิทธิภาพ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปัทมมา พิศาสธร. 2539. สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- ผ่องพรรณ สายทอง และคนอื่น ๆ. 2545. การดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามโครงการสุขภาพจิตสู่สถานศึกษาของโรงเรียน นาร่อง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พงษ์พชร หนูคปิน. 2543. การบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขียงของจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545, (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก.

- เรืองยศ อุดรศาสตร์. 2546. การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริรัตน์ นิ่มมา. 2548. การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนไพศาลพิทยาสถาบันงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต3. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ขมากรณ์ สายวงศ์ปัญญา. 2548. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลำปาง : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏลำปาง.
- สนิท ศรีธินนท์. 2540. การบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อภิชาติ เศรษฐวิชัยกิจการ. 2539. “การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา.” วารสารแนะแนว. 22 : 14
- อำนาจ หมั่นสมบัติ. 2544. บทบาทของครอบครัวในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- Keith, PB. 1992. “Effects of Parental Involvement on Mexican-American Equations Analysis,” Dissertation Abstract International. 93.